

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GÜNLÜDÜR
30/10/2025

Sayı :E-57058059-610-7397593
Konu :Soru Önergeleri

7/34422
GK 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 09.10.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1713228 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Kocaeli Milletvekili Sayın Nail ÇİLER tarafından tevcih edilen 7/34422 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:76E684A5-3754-423B-A67A-292B6563F6D5

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya / ANKARA

Telefon :03122016100

Bilgi için:soruonergesi@sanayi.gov.tr

Faks:03122016103

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN NAIL ÇİLER'İN

7/34422 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Türkiye'nin ekonomik kalkınmasında yüksek teknoloji yatırımlarının payı kritik öneme sahiptir. Dünyada Ar-Ge harcamaları, dijital dönüşüm, yapay zekâ, biyoteknoloji, yeşil enerji ve savunma sanayii gibi alanlarda büyük ölçekli yatırımlar hızla artarken, ülkemizin de küresel rekabet gücünü artırabilmesi için bu alanlarda stratejik planlamalara ihtiyaç vardır.

Sanayi yoğunluğu, üniversiteleri, teknoparkları ve Ar-Ge merkezleriyle Kocaeli başta olmak üzere birçok bölgemiz yüksek teknoloji yatırımları için uygun altyapıya sahiptir. Ancak, ülkemizin teknoloji üretiminde dışa bağımlılığı devam etmekte, yüksek katma değerli ihracat oranı OECD ortalamasının gerisinde kalmaktadır.

Bu bağlamda;

Soru 1- 2020-2025 yılları arasında ülkemize doğrudan yabancı sermaye yoluyla gelen yüksek teknoloji yatırımlarının sektörel dağılımı nedir?

Soru 2- Bakanlığınız tarafından yüksek teknoloji yatırımlarını çekmek amacıyla yürütülen özel teşvik programları nelerdir? Bu programlardan yararlanan firma sayısı kaçtır?

Soru 3- Türkiye'de Ar-Ge harcamalarının GSYH'ye oranı son beş yılda nasıl bir seyir izlemiştir? Bu oranın 2028 yılına kadar yükseltilmesi için hedef nedir?

Soru 4- Yüksek teknoloji yatırımlarında Kocaeli'nin mevcut payı nedir? Önümüzdeki dönemde bu payı artırmaya yönelik hangi özel planlamalar yapılmaktadır?

Soru 5- Yerli ve milli üretimin artırılması amacıyla yüksek teknoloji yatırımlarında üniversite-sanayi işbirliği hangi ölçüde desteklenmektedir?

Soru 6- Türkiye'nin yüksek teknoloji ürün ihracatı, toplam ihracatın yüzde kaçına karşılık gelmektedir? 2030 için hedeflenen oran nedir?

Soru 7- Yapay zekâ, biyoteknoloji, uzay ve yeşil enerji alanlarında yeni yatırım cazibe merkezleri oluşturulması yönünde bir yol haritası hazırlanmış mıdır?

CEVAPLAR:

Türkiye'de, teknoloji yoğunluğunun artırılmasına ve sanayide daha yüksek katma değerli bir üretim yapısına geçilmesine yönelik olarak son 22 yılda kapsamlı bir Ar-Ge ve yenilik ekosistemi inşa edilmiştir. Bu dönemde imalat sanayi ihracatımız 240 milyar Doları aşarken, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) dış ticaret verilerine göre 2002 yılında %28,5 olan orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatındaki payı 2024 yılında %40,8 seviyesine yükselmiştir. Bakanlığımızca Millî Teknoloji Hamlesi vizyonu doğrultusunda hazırlanan 2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi belgesinde, yüksek teknoloji ürün ihracatının

30 milyar Dolar düzeyine; orta-yüksek teknolojili ürün ihracatının ise 180 milyar Dolar düzeyine çıkarılması hedeflenmektedir. Türkiye'nin orta-yüksek ve yüksek teknoloji alanlarındaki üretim ve ihracat kapasitesi; HIT-30 Programı, Teknoloji Hamlesi Programı ve Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi gibi destek mekanizmalarıyla hayata geçirilen yatırım projeleri sayesinde istikrarlı biçimde gelişimini sürdürecektir.

Benzer şekilde; ülkemizin 2002 yılında 1,2 milyar Dolar düzeyinde olan Ar-Ge harcamaları, 2019 yılında 10 milyar Dolar seviyesine, 2024 yılında 19,8 milyar Dolara yükselmiştir. Hükümetlerimiz döneminde Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı ise %0,5'lerden %1,46 seviyesine çıkmıştır. Bu kapsamda On İkinci Kalkınma Planı 2028 yılı hedefimiz %2,05, 2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejisindeki 2030 yılı hedefimiz %2,20 olarak öngörülmüştür. Bu gelişim çizgisi, yüksek teknolojili ürün üretiminin ve ihracat kapasitesinin daha da güçlenmesine zemin hazırlamaktadır. 2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi kapsamında "Yüksek Teknoloji", "Dijital Ekonomi", "Yeşil Dönüşüm", "Küresel Entegrasyon" ve "Yapısal Dönüşüm" temel amaçlar olarak belirlenmiş olup yüksek teknolojide ve kritik alanlarda Ar-Ge ve yerli üretim kapasitesinin artırılması ve dışa bağımlılığın ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

Öte yandan; ülkemizde yerli ve yabancı sermayeli firmalarca 2020-2025 yılları arasında gerçekleştirilmesi planlanan yüksek teknoloji yatırımları kapsamında düzenlenen toplam yatırım teşvik belgesi (YTB) sayısı 1.738, öngörülen sabit yatırım tutarı 404 milyar TL, istihdam sayısı ise 58.942 kişi olmuştur. Söz konusu yatırımlar arasında ilk sırada, toplam 1.411 adet teşvik belgesi ve 185 milyar TL'lik sabit yatırım ile "*Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı*" sektörü bulunmaktadır. İkinci sıradaki "*Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin preparatların (müstahzarların) imalatı*" sektörü kapsamındaki belge sayısı 215, öngörülen yatırım tutarı 143 milyar TL'dir. Son olarak, "*Diğer ulaşım araçlarının imalatı*" sektörü ise 112 adet teşvik belgesi ve 59 milyar TL'lik öngörülen sabit yatırıma sahiptir. Bu bağlamda Kocaeli ilimizde yüksek teknoloji yatırımları çerçevesinde düzenlenen toplam yatırım teşvik belgesi sayısı 81, sabit yatırım tutarı 23,3 milyar TL, istihdam sayısı ise 2.409 kişidir.

Bakanlığımızca, ileri teknoloji ürünleri alanında yatırım yapmak isteyen girişimci ve sanayiciler için yürütülmekte olan ve geniş bir yelpazeye yayılan destek programları ve yatırım teşvikleri bulunmaktadır. Bunlar arasında ilk akla gelenler; Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı (Hamle), HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı, Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi Programı (YTAK), Devlet Yatırım Teşvikleri, Avrupa Birliği'nin Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA ve IPA-2) kapsamındaki proje destekleri, Teknoloji ve İnovasyon Fonu (TIF), Dijital Dönüşüm Destek Programı, Kalkınma Ajansı destekleri, TÜBİTAK'ın Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) tarafından yürütülen destek programları ile KOSGEB'in bazı programlarıdır.

Bunlardan Teknoloji Hamlesi Programı çerçevesinde bugüne kadar hayata geçirilmiş ve değerlendirme süreçleri tamamlanarak destek süreçleri yürütülmekte olan 6 farklı çağrı yer almaktadır. Bu çağrılar sırası ile Makine Sektörü (2019), Mobilite (2021), Üretimde Yapısal Dönüşüm (2021), Sağlık ve Kimya Ürünleri (2021), Dijital Dönüşüm (2021) ve Yükselen Yenilikçi Teknolojiler (2024) başlıklı çağrılardır. Çağrılar kapsamında, orta yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli ürün üretmeyi veya teknoloji geliştirmeyi hedefleyen toplamda 160,2 milyar TL büyüklüğe sahip 224 projeye destek sağlanmaktadır.

Ayrıca Bakanlığımızca; Yapay Zekâ, uzay projeleri ve yeşil dönüşüm alanlarının desteklenmesine yönelik çalışmalara da yoğun bir şekilde devam edilmektedir. Bunlardan Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi kapsamında hayata geçirilen projeler ile Türkiye'nin uluslararası yapay zekâ endekslerindeki sıralaması düzenli bir şekilde ilerlemektedir. Bu bağlamda, başta KOBİ'ler olmak üzere yerli girişimcilerimizin Yapay Zekâ uygulamalarına erişimini artırmak, dijital dönüşüm süreçlerini hızlandırmak ve dijital yetkinliklerini geliştirmek amacıyla Bakanlığımız, TÜBİTAK ve KOSGEB tarafından Yapay Zekâ Ekosistem çağrıları vb. çeşitli destek programları ile teşvik mekanizmaları yürütülmektedir. Milli Uzay Programı kapsamında ise, kritik uydu teknolojilerinin geliştirilmesi, uydu fırlatma sistemlerinin kurulması ve uydu tabanlı uygulamaların artırılması öncelikli hedefler arasındadır. Nitekim "Uydu Teknolojileri Geliştirme Projeleri" çağrısı vasıtasıyla uydu sistemleri ve alt bileşenlerinin milli olarak geliştirilmesi hedeflenirken, halihazırda 153 adet sanayi parselinin tamamının tahsis edilerek yaklaşık 3 bin 500 kişinin istihdam edildiği Ankara Uzay ve Havacılık İhtisas OSB'nin ise uzay sektöründe ülkemize önemli bir katkı yapması öngörülmektedir.

Bunların yanı sıra Bakanlığımızca, yenilenebilir enerji kaynaklarından üretim yapılabilmesi için OSB mevzuatında düzenlemeler yapılmış; Yeşil OSB, Yeşil Altyapı, Geri Kazanım, Karbon Ayak İzi, Su Ayak İzi gibi çevreci sanayi altyapı ve üst yapısı için yapılacak yatırımların kredi ile desteklenmesi için yeni kredi mekanizmaları ve Dünya Bankası kredisi temin edilmiştir. Bu çerçevede Yeşil dönüşüm projeleri için Dünya Bankasından temin edilen 250 milyon Euro tutarında kredi, OSB Tüzel Kişiliklerine kullanılmaktadır.

Yüksek teknoloji yatırımlarında üniversite-sanayi iş birliği ise, TÜBİTAK tarafından yürütülen çeşitli destek programlarıyla güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Örneğin, bu doğrultuda sürdürülen "1505- Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı" ile akademik bilgi birikiminin sanayiye aktarılması teşvik edilmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımızca başarıyla yürütülen yatırım teşvik uygulamaları da imalat sanayimizin teknoloji yoğunluğunun artırılarak orta-yüksek ve yüksek teknolojili sektörlere dönüşümün sağlanması açısından önemli bir fonksiyon üstlenmektedir.

Bakanlık olarak, Kocaeli ilimizin güçlü sanayi ve yenilik altyapısının değerlendirilerek bilişim ve yüksek teknolojili imalat sanayii sektörlerindeki marka şehir rolünün desteklenmesine devam edilecektir.